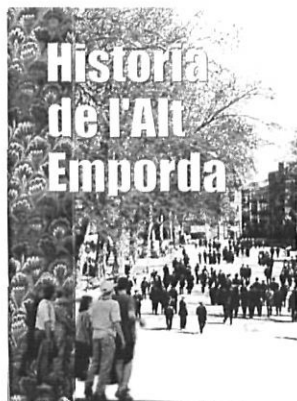

Crítica

Una síntesi necessària

GIFRE, Pere (coord.).
Història de l'Alt Empordà.
 Diputació de Girona, 2000. 903 pàgines.

Aquesta extensa síntesi redactada per una vintena d'autors coordinats per Pere Gifre és la primera visió històrica global de la comarca d'ençà de la clàssica *Historia del Ampurdán*, de Josep Pella i Forgas, publicada a final del segle XIX, el 1883. Ve a omplir, doncs, un buit que es feia sentir amb insistència des de fa molts anys i que no acabaven de satisfer els múltiples estudis monogràfics més especialitzats (com els apareguts als *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*), les visions d'una sola població (com el *Libre de Figueres* d'Eduard Rodeja o les més recents monografies dels Quaderns de la Revista de Girona, les recreacions bàsicament literàries (com *El meu país*, de Josep Pla) ni d'altres obres generals de caire més aviat geogràfic (com la *Geografia comarcal de Catalunya*). Tanmateix, sí que cal esmentar com a precedent el llibre *Actes de les «Jornades d'Història de l'Empordà. Homenatge a J. Pella i Forgas»* (1987), que volia posar les bases per a una aleshores futura síntesi històrica i que comptà amb la participació d'alguns dels col·laboradors de l'obra que ens ocupa.

Val a dir que estem davant d'una història valenta i reeixida que no tan sols es limita a sintetitzar les principals aportacions fetes al llarg de pràcticament tot el segle XX, sinó que s'atreveix també a investigar aspectes no tractats abans en estudis monogràfics. El seu marc d'anàlisi se centra en l'actual comarca de l'Alt Empordà, per bé que es té present en cada període històric els límits administratius i jurisdiccionals de l'època, que naturalment no coincidien amb els actuals. Aquesta és una notable diferència en relació amb l'obra de Pella i Forgas (i també amb la de Pla), que se centrava en la comarca «natural» i per tant considerava l'Alt i el Baix Empordà com una unitat. Els autors justifiquen la seva opció per la inclusió de l'obra en un projecte general de publicació d'històries comarcals (ara acaba d'editar-se dins la mateixa col·lecció la *Història del Pla de l'Estany* —una comarca de recentíssima creació—) i, doncs, per raons de caire funcional i de *realpolitik*. S'ha procurat donar una visió

equilibrada de les diferents èpoques històriques i per això s'ha fet una divisió de sis grans etapes (prehistòrica, antiga, medieval, segles XV-XVII, segles XVIII-XIX i segle XX), d'aproximadament un centenar de pàgines cadascuna. D'aquesta manera, s'ha pogut aplicar en l'anàlisi comarcal l'evolució general de la historiografia contemporània, que ha tendit a una revaloració dels segles considerats abans com a «foscos» (sobretot els XVI, XVII i XVIII) i de la història més immediata (políticament s'arriba fins al procés de derogació del franquisme i s'amplia l'anàlisi socioeconòmica fins al 1996), sense desatendre, però, la resta de períodes que anteriorment havien estat més estudiats. No en va l'obra vol ser, explícitament, l'exponent de les generacions més recents formades a la Universitat de Girona i a l'antic Col·legi Universitari de la ciutat, que posseeixen una concepció similar sobre la disciplina i l'ofici d'historiador i que tenen la clara voluntat de contribuir des de la història local i comarcal a la història general de Catalunya.

Tanquen el volum un ampli apèndix d'un centenar de documents de totes les èpoques, una molt extensa bibliografia comentada de prop de noranta pàgines i dos índexs de noms de lloc i de persona que en faciliten l'ús.

Enric Pujol

La memòria il·lustrada

Josep Puig Pujades.
 Selecció de textos: J. Pla i E. Astarloa.
 Ajuntament de Figueres.
 Figueres, 2000. 120 pàgines.

Aquest volum s'emmarca dins la tasca recentment endegada pel consistori figuerenc de recuperar les figures cabdals del passat històric de la ciutat. El llibre està estructurat en tres apartats definits: d'una banda, una anàlisi molt acurada de l'obra i la vida del literat i polític, a cura d'Alfons Romero i Jordi Pla. Aquesta anàlisi, sense les ampliacions actuals, es va publicar al setmanari local *Hora Nova* i es va presentar a unes jornades d'història local a Blanes. Després hi trobem una sèrie d'extractes de la seva obra literària i, finalment, una tria d'articles periodístics publicats a l'ensenya del republicanisme comarcal, *Empordà Federal*.

Puig Pujades (1883-1949) emergeix en el recull com el personatge lúcid que